

Petr Akopov: Proč Lavrov pohrozil zmrazením kontaktů s Evropskými lídry

- CZ24 News | 22. října 2020

RUSKO: PETR AKOPOV analyzuje, proč ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov přiosťruje rétoriku vůči Západu pod dojmem rozšiřujících se sankcí proti Rusku, které mají zvýšit mezinárodní napětí nad kritickou mez

Vztahy mezi Ruskem a Západem dosáhly nové úrovně úpadku – ruský ministr zahraničí řekl, že pokud Evropa nechce normální dialog, pak můžeme s jejími představiteli přestat komunikovat.

Doslova řekl toto:

„Posledních dvacet let jsme vždy cítili vzájemnou úctu. Ale dnes lidé na Západě odpovědní za zahraniční politiku nerozumí potřebě rozhovoru na bázi vzájemného respektu. Pravděpodobně bychom s nimi měli na nějakou dobu přestat komunikovat. Ursula von der Leyen navíc prohlašuje, že se současnou ruskou vládou není možné geopolitické partnerství. Budiž tedy, pokud to tak chtějí.“

Nedávné vyjádření Von der Leyenové o nutnosti rozloučit se s iluzí, že by Rusko při současném vedení bylo schopno obnovit status geopolitického partnera Evropské unie, nazval Sergej Lavrov „velmi povážlivým prohlášením z úst nejvyššího oficiálního představitele Evropské komise“. A nejde o žádné přehánění: EU dává jasně najevo, že jí ruské vedení nevyhovuje – přičemž jí nevyhovuje mimo jiné proto, že sleduje z evropského hlediska nesprávnou vnitřní politiku (údajná otrava Navalného) a také zasahuje do vnitřních záležitostí Evropy (údajný hackerský útok na server Bundestagu) – a vůbec je prý nastrojeno krajně destruktivně.

Už toho bylo dost!

Evropská unie se sama zaměřuje na jednotlivce a zaměňuje zájmy státu a mezistátní vztahy za požadavky na ruskou vládu, přičemž z těchto požadavků číší hluboký pocit nadřazenosti Evropy nad Ruskem (morální – ale nejen to): Uvědomili jsme si, že jste nenapravitelní, a už vás nechceme považovat za své partnery. Tím se samozřejmě rozumí nikoli pouze Putin a Lavrov, nýbrž Rusko jako takové. Dokud ho bude řídit Putin a Lavrov? No Navalnyj je určitě nenahradí.

Přitom pro EU samotnou je takovýto kurz ve vztahu k Rusku extrémně nevýhodný, ale co dělat, když chybí rozum i geopolitická nezávislost? Rusko nemůže vložit své mozky a představy o prospěšném (i pro Evropskou unii) světovém pořádku do hlav představitelů EU. Musí však dát najevo, že s nikým rozhodně nebudeme mluvit tímto tónem: pokud nechcete komunikovat s úctou a respektem jako rovný s rovným, potom nebudeme komunikovat vůbec.

Sergej Lavrov to řekl v úterý při prezentaci zprávy Valdajského klubu a ve středu v této myšlence pokračoval během rozhovoru se třemi ruskými rozhlasovými stanicemi (včetně rádia Sputnik). Novináři požadovali objasnění prohlášení učiněného den předtím: jak to tedy je – přestaneme komunikovat úplně?

Lavrov upřesnil, že *„otázka nestojí tak, zda je možné obchodovat jako obvykle, ale zda je s Evropskou unií obchodování vůbec možné,“* s toutéž Unií, která *„nikoli blahosklonně, ale zcela povýšeně hledí na Rusko a vyžaduje po nás nést odpovědnost za všechny hříchy, kterých jsme se podle názoru Evropské unie dopustili“*: *„Jsem přesvědčen, že se nemáme za co ospravedlňovat.“*

Na Západu už nesejde?

Nemluvíme tu ale o ekonomických vztazích – Lavrov nepředpokládá jejich zničení. Řeč je o politickém dialogu, který se mimochodem netýká pouze čistě rusko-evropských vztahů, ale obecně mezinárodních záležitostí, včetně nejdůležitějších krizových bodů. Rusko bude přirozeně udržovat takový dialog dvoustranně s jednotlivými evropskými zeměmi, ale může ho odmítnout s Evropskou unií, která nám říká:

„V zásadě jste ještě nedospěli natolik, abyste mohli být geopolitickým partnerem Evropské unie. Soudím, že uhýbat a ponížovat se je mimo naši důstojnost. Nemyslím, že se musíme neustále ohlížet na to, co o nás Západ říká.“

Názor, že bychom se neměli řídit tím, jak nás hodnotí na Západě, není nikterak nový – ani pro politické vedení země, ani pro veřejné mínění. Dávno jsou pryč ty šílené časy, kdy se Rusko očišťovalo před pohledem „civilizovaného světa“ v naději, že bude „přijato do rodiny“. Nyní o tom mluvit už není třeba – Rusko zcela obnovilo svoji suverenitu – nejen na světové scéně, ale co je důležitější, také u sebe doma.

Nejde jen o to dát do pořádku zemi a vertikální moc, ale také o návrat ke svébytnému světonázoru, včetně geopolitického. Jinými slovy, my – a lidé, kteří řídí naši zahraniční politiku – vycházíme nejen z našich národních zájmů, ale tyto zájmy také samostatně chápeme a formulujeme na základě naší vlastní historie a tradice, na základě našich hodnot a zkušeností. To je klíčový atribut velmoci, ale také každé suverénní země.

Oplácet stejnou mincí?

Rusko ale neprosazuje své zájmy dobře, chová se příliš plaše, neustále apeluje na mezinárodní právo – podobné výtky ovšem často zaznívají na adresu naší zahraniční politiky a jejích autorů. Také během

zmíněných rozhovorů k Lavrovovi dolehly návrhy jednat tvrději, otevřeněji a agresivněji – pokud na nás Západ stále kydá hnůj, potom zasáhneme jako první a přestaňme se odvolávat na mezinárodní právo, na všechny ty OSN...

Lavrov namítl, že Rusové „jsou stále ještě zdvořilí a uvážliví lidé.“

„A jsem přesvědčen, že náš postup, jak se vymanit ze situace, kdy se stále ohlížíme na Západ, co si o nás tam budou myslet, by měl zůstat v mezích mezinárodního práva.“

Samozřejmě, když chybí síla, mluví se o právu, přitom platí pouze právo silnějšího... Jenomže jde o to, že už žádné právo silnějšího neexistuje – protože starý západní svět pomalu mizí, přičemž USA (a Západ jako celek) nejenže nemohou vést národy, ale ani si udržet svůj dosavadní status. Proto Lavrov připomíná, že hlavním smyslem hlubokých transformací, které svět zažívá, je přerozdělení globální rovnováhy sil „objektivním procesem formování demokratičtějšího, multipolárního světového řádu“. Kromě toho je Lavrov přesvědčen, že celý proces zabere jednu dějinnou éru, čili mluvíme tu o desetiletích.

Ale právě v takovémto čase je důležité hrát složitou víceúrovňovou hru, nesklouzávat do nerozvážných gest, nesnažit se ostatním účastníkům hry primitivně diktovat vlastní vůli. Je nutné si zachovat tvář – nikoli náhodou si Lavrov vzpomněl na poker a hráče, který mrkne jako první – a nepodlehnout provokacím. Lavrov, stejně jako Putin, to chápou velmi dobře.

Skuteční státníci

„Vyvést nás z rovnováhy, a to nejen přímými útoky na Ruskou federaci ve všech možných a myslitelných sférách cestou bezohledné konkurence, nelegitimních sankcí a tak podobně, ale také rozkolísáním situace kolem našich hranic a nedopřát nám soustředit se na konstruktivní činnost – to je naprosto zjevná snaha našich západních partnerů. A přese všechny podrážděné lidské instinkty, přes všechna pokušení odpovědět na principu „na hrubý pytel hrubá záplata“, jsem přesvědčen, že se musíme držet základů mezinárodního práva.“

Slova o „mezinárodním právu“ zde mohou být nahrazena slovy „zachovat klid, sledovat strategický plán a přizpůsobit svůj postoj“. Hrát hru, která často běží bez hlasitých slov, nebo dokonce vůbec beze slov. Na položenou otázku, jak dodržíme pravidlo „pokud je boj nevyhnutelný, udeř jako první,“ a „co uděláme, aby pro nás nebyl další balíček sankcí tak ponižující,“ Lavrov velmi mírně odpověděl:

„Nemohu zacházet do podrobností, ale je mi jasné, že v posledních letech jsme tak postupovali v řadě případů.“

Sergeje Lavrova ani Vladimíra Putina nelze nazvat ani slabými geopolitickými hráči, ani snílky odtrženými od reality, ani taktickými oportunisty – oba bedlivě sledují takovou linii zahraniční politiky, která Rusku vrací jeho odpovídající místo ve světě, navíc ve světě, který se mění a přetváří před našima očima (s jejich přímou účastí).

Začínali s velmi špatnými kartami – a i nyní musí stále ještě hodně hrát na svém vlastním postsovětském písečku. Ale mezinárodní váha Ruska řádově vyrostla – nad tím se však nezatočila hlava ani Lavrovovi, ani Putinovi. Oba jsou optimisté v tom smyslu, o jakém zažertoval ministr zahraničních věcí: „Zatímco pesimista říká, že horší to už být nemůže, optimista ví: mohlo by to být mnohem horší.“ Stejně tak, pokud jde o důvěru v úspěch jejich práce, neměnnou strategií a flexibilní taktiku. Přitom „pocit vlastní nadřazenosti je velmi nebezpečný,“ řekl Lavrov, když mluvil o americké politice. Nám však někdy chybí, namítl mu. Sebedůvěry máme dostatek, odsekl Lavrov – a měl pravdu.

Protože všechno začíná strízlivým hodnocením vlastních možností. Ti kteří věří ve svou vlastní nadřazenost, to začnou přehánět a ztrácejí smysl pro realitu. Obykle pak neodhadnou okamžik, kdy jim síly docházejí a jejich reputace upadá. Sebedůvěra je však založena na porozumění sobě a svým silným stránkám, na vědomí cesty, která tomu předcházela, a poznání cíle, který před nás osud postavil.

To platí jak pro lidi, tak pro velmoci.

Autor: Petr Akopov

Překlad: protiproud.cz

Zdroj: <https://ria.ru/>